

J

Van: [redacted] J
Verzonden: dinsdag 30 november 2021 12:20
Aan: [redacted] J
Onderwerp: FW: advies

Hallo [redacted] J
Hier de reactie van [redacted] J van de stichting Eis. Is een duidelijke reactie die je mee kan nemen in je gesprek met [redacted] J
Groet,
[redacted] J

Van: [redacted] J @naturalis.nl
Verzonden: dinsdag 30 november 2021 11:13
Aan: [redacted] J @nunspeet.nl
Onderwerp: Re: advies

Beste [redacted] J

Een interessant, maar wat mij en mijn collega's betreft zeer dubieus voorstel.

De vraagsteller geeft zelf al aan dat hij vermoedt dat het slecht gesteld is met de beschikbaarheid van nectar en stuifmeel in het gebied, en dat andere insecten die van deze voedselbronnen afhankelijk zijn het ook zwaar zullen hebben. Dat is wat EIS betreft een belangrijk argument om door imkers gehouden honingbijen te beperken. Er is wat ons betreft geen reden om deze ene bijensoort zo'n sterk concurrentievoordeel te geven door een groot aantal kasten in het gebied te plaatsen. De vele andere bijensoorten, evenals vele andere bloembezoekende insecten, hebben hier naar verwachting veel last van.

EIS heeft recent zelf onderzoek verricht naar concurrentie tussen honingbijen en wilde bestuivers op Nederlandse heideterreinen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn heel relevant voor de heideterrein rond Nunspeet.

Er is bovendien een concrete richtlijn uit voortgevloeid die eenvoudig is toe te passen met behulp van een rekenmodule op onze website:

<https://www.bestuivers.nl/bijenkasten-op-heideterreinen>

Ik stel voor dat u deze rekenmodule gebruikt om het maximale aantal bijenkasten op uw heideterreinen vast te stellen.

De insectenfauna van heideterreinen staat op vele manieren sterk onder druk. Elke manier om de druk op deze insecten te verlagen, zou aangegrepen moeten worden. Een van die manieren is het verlagen van de concurrentiedruk met honingbijen.

De Elspeetse Heide is van groot belang vanwege de populatie van de ericabij, die op de Rode Lijst staat in de categorie Ernstig Bedreigd. Er komen ook een aantal andere bedreigde bijensoorten in het gebied voor. Zie onze eerdere rapportage:

https://www.eis-nederland.nl/DesktopModules/Bring2mind/DMX/API/Entries/Download?command=core_download&entryid=977&language=nl-NL&PortalId=4&TabId=563

R

Overigens is het nog zeer de vraag wat de resultaten van het omschreven genetische onderzoek zullen zijn.

Meer informatie over concurrentie tussen honingbijen en wilde bestuivers vindt u hier:
<https://www.bestuivers.nl/concurrentie>

Vriendelijke groet,

J

Op ma 15 nov. 2021 om 17:00 schreef [J](#) [@nunspeet.nl](mailto:J@nunspeet.nl):

Hallo [J](#)

De gemeente Nunspeet heeft via [J](#) (Bosgroep Midden Nederland) door jullie een literatuurstudie laten doen over effect van honingbijen versus Wilde bijen. Met dit resultaat willen we beleid gaan maken op het plaatsen van bijenkasten op de heideterreinen van de gemeente Nunspeet. In lijn daarvan is de gemeente Nunspeet benaderd met onderstaande voorstel. Kun je mij adviseren wat de waarden van dit voorstel is en eventueel het effect op ons streven naar het balans van de wilde bij met de gehouden bij. De verzoeker heeft als achtergrond particulier bijenimker, zeer geïnteresseerd in het terug brengen van de zwarte bij. Ik ben zeer benieuwd naar je mening.

Afgelopen najaar heb ik van 18 bijenvolken samples (ook een paar van het paringsstation uit de Elspeter stuiken) genomen ten behoeve van de DNA-studie die we als ZwarteBij.org gaan uitvoeren.

Een sample van een volk betekent ongeveer 50 jonge bijen van een volk afnemen.

Deze in laboratoriumbuisjes doen met zuivere alcohol, en vervolgens in de vriezer stoppen om zo de kwaliteit van de samples te waarborgen.

Zo zijn er bij veel van onze leden in de Benelux ongeveer 300 samples afgenomen.

De DNA-extractie wordt gedaan in Wales en in Spanje.

De analyse wordt gedaan in Zwitserland door onze wetenschapper [J](#)

Maar al te vaak wordt door pessimisten (en tegenstanders) de stelling ingenomen dat Zwarte Bijen niet meer zouden bestaan.

Wij gaan ervan uit dat we met deze studie kunnen bewijzen dat we genetisch zuivere zwarte bijenvolken hebben.

Volgend jaar (januari, februari) is de verwachting dat de resultaten bekend zijn.

De echt zuivere zwarte bijenvolken worden dan weer gebruikt om het genetisch geschikte materiaal uit te breiden naar meerdere imkers

(telers) van zwarte bijen.

Wij zijn de eerste imkerorganisatie die op een dergelijk grote schaal een DNA-studie doet.

Bij andere imkerorganisaties wordt met grote belangstelling uitgekeken naar deze studie.

De paringslocatie, waar ik de proef mocht uitvoeren, in de Elspeter struiken lijkt geschikt om mee verder te gaan.

Met deze kleine proef is duidelijk geworden dat er bevruchtingen gerealiseerd kunnen worden, en het lijkt erop dat er zuiver bevrucht kan worden.

Om zeker te zijn dat deze locatie geschikt is zal de proef uitgebreid moeten worden.

Dit betekent dat er meer darrenvolken (volken waar veel mannetjes in zitten) zouden moeten staan, en er moeten meer bevruchtingsvolkjes mogen staan.

Tijdens de proef heb ik de darrenvolken, zoals beloofd, gevoerd met suikerdeeg en stuifmeelvervanger. Op twee volken na.

Ik wilde graag weten hoe het met de dracht (nectar en stuifmeel) in dat gebied zou zijn. Een proef binnen een proef eigenlijk.

De twee volken die ik niet gevoerd heb hadden op het moment van plaatsen

12 kilo honing en stuifmeel ter beschikking.

Na een aantal weken was al het voer op en moest ik wel gaan bijvoeren om te voorkomen dat de volken ten onder zouden gaan van de honger.

Met deze kleine proef kan ik vaststellen dat het in de periode dat ik de paringslocatie in gebruik had het zeer slecht gesteld is met de hoeveelheid nectar en stuifmeel.

Eigenlijk kan ik een heel voorzichtige conclusie trekken dat het met de biodiversiteit zeer slecht gesteld was in de periode dat het paringsstation in gebruik was.

Als het waar is wat ik denk vastgesteld te hebben, hebben andere nectar- en stuifmeel minnende insecten het in die periode ook erg zwaar.

Waarschijnlijk een gevolg van de enorme stikstof depositie en het bosbeheer in het verleden.

Bosbeheer in het verleden was, voor zover ik weet, vooral gericht op de productie van hout, en dan met name naaldhout, eiken en beuken.

Andere soorten kwamen niet of nauwelijks voor in de bossen, of werden effectief bestreden.

Heden ten dage wordt er anders over gedacht. Zo heb ik begrepen. Maar zitten we wel met de erfenis uit het verleden.

Natuurontwikkeling staat hoog in het vaandel van de gemeente Nunspeet en dat waardeer ik enorm.

Er zal echter nog veel moeten gebeuren willen we weer bossen creëren waar elk nectar- en stuifmeel minnend insect zich kan handhaven.

Ik pleit ervoor meer verschillende inheemse boomsoorten te planten in de Nunspeetse bossen, maar ook binnen de bebouwde omgeving en het buitengebied.

Bijenvolken zijn bij uitstek geschikt om te onderzoeken hoe het met de dracht is gesteld in een bepaald gebied.

Dat kan door gewoon het neerzetten van bijenkasten gedurende het hele jaar om zo te ontdekken hoe het met de dracht is gesteld.

Gedurende het hele jaar kan honing onderzocht worden op stuifmeel die in de honing zit.

Elke soort bloem heeft net weer ander stuifmeel. Daarmee kan je vaststellen welke soorten bloemen, planten en struiken er in een bepaald gebied staan.

We kunnen bijvoorbeeld ook een project uitvoeren om bijenvolken te rewilden.

Dat zijn bijenvolken die ergens in het bos aan een boom bevestigd worden met een surrogaat boomstam.

De bijen moeten zich dan zien te redden met wat er in de omgeving te halen is. Precies zoals de boomstam bij mij thuis.

Volgend jaar wil ik graag de proef van de paringslocatie uitbreiden naar maximaal 10 darrenvolken en 50 bevruchtingsvolkjes.

De volken worden wederom gevoerd om te voorkomen dat andere nectar- en stuifmeel minnende insecten de markt uitgedrukt worden.

De periode die ik voor ogen heb is vanaf halverwege mei tot halverwege augustus. E.e.a. afhankelijk van het weer.

De vraag reist of de gemeente ervoor open staat om Zwarte Bijenvolken te rewilden.

Indien de gemeente mee wil werken aan een rewilding project, zou een studie gedaan kunnen worden hoe het met de biodiversiteit is gesteld is.

Dit door door o.a. honing samples af te nemen van de gewilde volken.

De samples kunnen op pollen worden onderzocht.

Ook kan er veldonderzoek worden gedaan door studenten die graag een thesis willen schrijven hoe het gesteld is met de biodiversiteit.

Zo zijn er vast nog meer zaken die onderzocht kunnen worden.

Nunspeet is de eerste gemeente op het vaste land die min of meer actief meewerkt aan de terugkeer van de Zwarte Bij.

Dit zou uitgebreid kunnen worden door bijvoorbeeld toe te werken naar een conservatiegebied voor de Zwarte Bij.

Een conservatiegebied heeft alleen kans van slagen als ook alle imkers uit de gemeente Nunspeet over gaan stappen op de Zwarte Bij.

Imkers die lid zijn van de vier verenigingen binnen de gemeente Nunspeet zouden verleid moeten worden over te stappen op de Zwarte Bij.

Dit kan bijvoorbeeld door de leden een lidmaatschap aan te bieden van ZwarteBij.org betaald door de gemeente Nunspeet.

Op dit moment is het lidmaatschap €25,00 per jaar.

Imker die lid zijn mogen gratis drie maal per jaar 20 larfjes van zuivere Zwarte Bijen komen halen bij een erkend teler van ZwarteBij.org .

Stel dat er 100 imkers zijn die eraan mee willen werken. Dan zijn de kosten voor de gemeente €2.500,00 voor een jaar.

Momenteel wordt er steeds meer paal en perk gesteld aan het plaatsen van bijenkasten op de Heide.

In de gemeente Nunspeet gelukkig nog niet, maar vele natuurbeheerders weren het plaatsen van bijenkasten op de heide.

Men hanteert het verzorgsprincipe dat honingbijen andere nectar- en stuifmeel minnende insecten kunnen verdringen.

Soms terecht, maar vaak ook niet terecht.

Het effect van dit beleid is dat imkers uitwijken naar particulieren die dichtbij heideterreinen wonen.

De doelstelling van minder bijenvolken wordt daarom niet gehaald.

De gemeente Nunspeet zal, wat mij betreft, over dit onderwerp na moeten denken.

Langjarige studies zullen er gedaan moeten worden of er verdringingseffect plaatsvindt of niet.

Dit kan door uit te gaan van de bestaande situatie.

Gemiddeld gezien hebben er vanaf 1994 ongeveer 600 bijenvolken gestaan op de heideterreinen binnen de grenzen van de gemeente Nunspeet.

Dit jaar stonden er 525 volken.

De gemeente Nunspeet zou kunnen vaststellen dat er bijvoorbeeld niet meer dan 500 volken mogen staan binnen de grenzen van de gemeente.

Vergeleken met heel vroeger (1914, toen stonden er 4000 bijenkorven) is dit heel acceptabel.

De gemeente Nunspeet zou kunnen stellen dat imkers die de afgelopen 10 jaar kasten hebben geplaatst op de heide dit mogen blijven doen.

Vervolgens bijvoorbeeld toewerken naar uiteindelijk het toestaan van alleen Zwarte Bijenvolken.

Mijn doelstelling van een echt conservatiegebied voor de Zwarte Bij komt dan in beeld.

Nunspeet wordt dan de Eerste gemeente die een echt conservatiegebied heeft voor de met uitsterven bedreigde Zwarte Bij.

Met vriendelijke groet,

 @nunspeet.nl | **T** (0341) 25 99 11 |

W www.nunspeet.nl

Dit bericht is afkomstig van
Gemeente Nunspeet
Markt 1, 8071 GJ NUNSPEET
Postbus 79, 8070 AB NUNSPEET
Telefoonnummer: (0341) 25 99 11
E-mail: gemeente@nunspeet.nl
Internet: www.nunspeet.nl

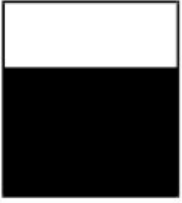
Voorbehoud gemeente Nunspeet:

Aan de inhoud van dit e-mailbericht kunnen geen rechten worden ontleend, tenzij dit expliciet in dit bericht is verwoord.

De informatie verzonden met dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als het wordt ontvangen door iemand anders, wordt deze verzocht het te retourneren aan de afzender.

Dit e-mail bericht is gecontroleerd op virussen en inhoud door de **gemeente Nunspeet**.

J

EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden
p/a Naturalis Biodiversity Center
Postbus 9517
2300 RA Leiden
Bezoekadres: Darwinweg 2, 2333 CR Leiden
Nederland / The Netherlands J@naturalis.nl
www.eis-nederland.nl

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, waarvoor geen toestemming is gegeven of door de betrokkene kennelijk zelf openbaar zijn gemaakt
E	art. 5.1 lid 1 e	Het betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties
G	art. 5.1 lid 2 b	De economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking)
P	art. 5.1 lid 5	De onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 c, het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1c
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, waarvoor geen toestemming is gegeven of door de betrokkene kennelijk zelf openbaar zijn gemaakt
E	art. 5.1 lid 1 e	Het betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties
G	art. 5.1 lid 2 b	De economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking)
P	art. 5.1 lid 5	De onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 c, het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1c
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen